

Konferencija COP28

Rita GRINIENĖ

**2023-11-30 Dubajuje prasi-
dėjo didžiausia kasmetinė Jung-
tinių Tautų klimato kaitos konfe-
rencija COP28. Pasaulio lyderiai
vėl sieks susitarimo dėl veiksmų,
kurie padėtų išlaikyti pasaulinę
temperatūrą nuo didesnio nei
1,5-2 laipsnių pakilimo.**

COP (angl. Conference of the Parties) – Jungtinių Tautų klimato kaitos konferencija yra didžiausia kasmetinė konferencija klimato krizės klausimais. Nuo 1992 m. beveik kasmet (išskyrus 2020 m. dėl Covid-19) visų pasaulio šalių atstovai susirenka nustatyti naujų įsipareigojimų dėl klimato krizės prevencijos ir prisitaikymo prie jos.

„Gali atrodyti, kad 1,5-2 laipsnių pakilimas nėra kažkoks ženklus. Bet iš tiesų kai kalbama apie pasaulinės temperatūros pokytį nuo pramonės revoliucijos laikų, tai yra neapsakomai daug. Ne veltui vis kalbama apie tą mistinę dviejų laipsnių ribą. Pasaulio mokslininkai nustatė, kad tokią ribą pasiekus, planeta taps žmogui nesaugi gyventi. Potvyniai, gaisrai ir kiti drastiški gamtiniai kataklizmai, masinės žmonių migracijos iš vietų, kur bus nebeįmanoma išgyventi ir taip toliau“, – sako nevyriausybines aplinkosaugos organizacijos „Baltijos aplinkos forumas“ gamtosaugos specialistė Gabija Tamulaitytė. 2023 m. pretenduoja tapti karščiausiais metais per visą istoriją, nes liepa, rugpjūtis, rugsėjis ir spalvis gerokai viršijo mėnesio rekordus. Ekstremalūs orai paveikė žmones visame pasaulyje: miškų gaisrai nusiaubė Kanadą, Havajus ir Graikiją,

daugybę kitų vietovių. Smarkios liūtys sukėlė staigius potvynius Kinijoje, Filipinuose ir prie Afrikos Didžiųjų ežerų. Planetoje buvo užfiksuota aukščiausia vidutinė kada nors stebėta temperatūra. Tai parodė pasauliui, kad nepakankamai sparčiai kovojame su klimato krize.

Dėmesys žemės ūkiui

Šiomet, ko gero, pirmą kartą šių konferencijų istorijoje išskirtinis dėmesys skiriamas maistui ir žemės ūkiui. Valstybių lyderiai diskutuoja apie tai, kaip turi keistis žemės ūkis, ketinama pasirašyti deklaraciją dėl tvaraus ir klimatui atsparaus žemės ūkio. Gruodžio 10 d. visa diena bus skirta žemės ūkio ir vandens klausimams.

„Klimato ir maisto krizės yra neatsiejamos. Žmonių Žemėje daugėja, o besikeičiantis klimatas neabejotinai keičia ir maistą, kurį užsiauginame. Vienos kultūros nebegali augti, ieškoma alternatyvų. Tuo pačiu, žemės ūkis išmeta trečdalį šiltnamio efektą sukeliančių dujų. Mes niekur nedingsime, turime ieškoti būdų, kaip žemės ūkį ir visą maisto pramonę pakreipti gamtai ir klimatui draugiškesniu būdu. Tvarūs sprendimai žemės ūkyje ne tik mažina CO₂ išmetimus, bet ir padeda prisitaikyti prie klimato kaitos. Pavyzdžiui, pelkės apsaugo tiek nuo didžiulių potvynių, tiek nuo sausrų, pievos, pelkės bei miškai padeda kaupti CO₂“, – sako G. Tamulaitytė. Nepaisant kritikos dėl nepakankamai ambicingų susitarimų praeityje, „COP28“ konferencija yra svarbi platforma pasauliniam dialogui, keitimuisi žiniomis ir sprendimų priėmimui. Dėl žemės ūkio kaitos ir maisto

produktų sistemų, tiek dėl kitų su klimato kaita susijusių klausimų.

Nepasieinama be skandalų

COP28 konferencija sulaukia kritikos dėl savo vietos. Jungtiniai Arabų Emyratai (JAE) yra viena didžiausių pasaulyje naftos – klimatui kenkiančio iškastinio kuro – gamintojų. Be to, vadovauti pasaulinėms klimato deryboms JAE paskyrė labai prieštarai vertinamą asmenį – Abu Dabio nacionalinės naftos kompanijos generalinį

direktorių Sultaną Al Jabarą. Savai- me suprantama: norint sėkmingai pereiti prie nulinių emisijų princi- po labai svarbu, jog naftos ir dujų gamintojai prisiimtų reikšmingus įsipareigojimus klimato kaitos sri- tyje, todėl daugelis šios šalies ir pre- zidento pasirinkimą pavadino „ža- liaja migla“. Prieš pat prasidedant konferencijai Sultanas Al Jabaras buvo apkaltintas, jog konferenci- ja naudojami siekiant ginti naftos kompanijų interesus ir sudaryti geresnius sandorius. Konferencijos

vadovas šiuo kaltinimus neigia.

COP28 taip pat sulaukė kriti- kos dėl didelių apgyvendinimo ir kelionės išlaidų, kas konferenciją daro sunkiai pasiekiamą neturtin- gesnių šalių delegacijoms. Pažymi- ma, jog dauguma atstovų – vyrai, o tautoms, saugančioms didžiausią dalį biologinės įvairovės, nėra su- teikta pakankamai dėmesio.

Daugiau kontekstinės infor- macijos apie COP konferenciją: <https://bef.lt/klimato-kaita-ze- mes-ukyje/klimato-kaita/>

Ak, tie smagūs obuoliukai

Rima VOVERYTĖ

Dusmenų bibliotekos
vyr. bibliotekininkė

Ne kasdien bibliotekoje gali girdėt tiek daug dzūkiškos tarmės, bet tądien mums, dzūkuojantiems, buvo tikra atgaiva širdžiai.

Lapkričio 11-ąją Dusmenų bi- bliotekoje buvo galima girdėt vien tik dzūkišką tarmę. Čia vyko po- pietė, kurios metu buvo pristatyta Rimutės Adžigauskaitės-Griške- vičienės nauja knyga „Obuoliukai“. Tai jau šeštoji autorės knyga, kurioje skamba jautrūs ir nuotaikingi dzū- kiški pasakojimai bei eilėraščiai. Visa, ką autorė sudeda į savo kny- gas, yra tikri, šilti prisiminimai iš vaikystės, jaunystės, ir aišku dabar- ties. Anot autorės, prisiminimus bū- tinai reikia užrašyti, jais dalintis su kitais, nes kitaip jie pasimirš ir „su- strauks kap ciej dziovyci obuolukai“. Knygos pavadinimas neatsitiktinis, joje yra apsakymas „Dziovyci obu- olukai“, kuriame rašytoja aprašo gra- žius prisiminimus iš vaikystės apie džiovintus obuolius

Ištrauką iš knygos skaito Rita ČERNIAUSKIENĖ, už jos – Rimutė ADŽIGAUSKAITĖ-GRISKEVIČIENĖ

Kartu su knygos autore atvyko ir knygos leidybos redaktorė Rita Černiauskienė bei maketuotojas Vytautas Černiauskas. Jie visi mielai dalijosi išpūdziais apie knygos ra- šymą, redagavimą, leidybą. Autorė skaitė pasakojimus ir eilėraščius iš savo naujosios knygos, o sveikėtinai

pabaigai svečiai mums padainavo nuotaikingą dainą apie mešką. Kaip vėliau paaiškėjo, jie visi yra Merkinės jaunimo klubo „Kukumbalis“ daly- viai, o Rita ir Vytautas Černiauskai dar ir šio kolektyvo vadovai. Džiug- u, kad žmonės ne tik rašo ir leidžia knygas, o ir mušiliaus